

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

Asia: HE 163/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi lapsilisälain 7 §:n muuttamisesta

Lastensuojelun Keskusliitto (LSKL) kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua esityksestä lapsilisälain (796/1992) muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi lapsilisän rahamääriä koskevaa lapsilisälain 7 §:ää siten, että lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen tasoa nostettaisiin 4,75 eurolla lasta kohden. Näin yksinhuoltajakorotus nousisi 48,55 eurosta 53,30 euroon lasta kohden kalenterikuukaudessa. Esitys perustuu valtion vuoden 2018 talousarvioesitykseen.

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

Lastensuojelun Keskusliitto pitää ehdotusta lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen tason nostamisesta sinänsä myönteisenä ja kannatettavana. Samalla on kuitenkin todettava, että ehdotetun lisäyksen tosiasiallinen vaikutus yksinhuoltajatalouksien tulonmuodostukseen on varsin nimellinen. On myös huomioitava, että lapsilisän yksinhuoltajakorotuksen tason nostaminen ei toimeentulotukea saavissa perheissä vaikuttaisi käytettävissä oleviin tuloihin. Nyt ehdotettavan yksinhuoltajakorotuksen merkitystä vähentää osaltaan myös ensi vuonna poistuva verotuksen lapsivähennys; Lapsivähennyksen poistumisesta aiheutuvaa käytettävissä olevien tulojen vähentymistä ei esityksessä ehdotettu yksinhuoltajakorotus korvaa kokonaan kuin pienessä osassa yksinhuoltajatalouksia.

Nyt esityksen vaikutuksia yksinhuoltajaperheiden tulonmuodostukseen on tarkasteltu suhteessa lapsivähennyksen poistumiseen, minkä lisäksi esityksessä on arvioitu erityisesti yksinhuoltajakorotuksen vaikutusta toimeentulotukea saavien perheiden tuloihin. Kokonaisarviointia, jossa huomioitaisiin myös hallituksen lukemattomat muut lapsiperheiden taloudelliseen tilanteeseen vaikuttavat muutokset, ei ole tehty missään yhteydessä. **Keskusliitto painottaa ja on eri yhteyksissä jo aiemmin tuonut esille, että lapsi- ja perhepolitiikkaa tulisi lähestyä nykyistä kokonaisvaltaisemmin. Eri uudistusten vaikutukset toisiinsa on arvioitava ja niitä on kehitettävä kokonaisuutena.** Lastensuojelun Keskusliitto myös korostaa, että sosiaaliturvaetuuksien muutosten tulisi aina perustua huolelliseen valmisteluun. Kuten esityksestä ilmenee, pelkästään lapsilisän tasoon on tehty viime vuosina lukuisia yksittäisiä muutoksia. Viimeksi tämän vuoden alusta lapsilisien tasoja alennettiin 0,91 prosentilla. Mitä vähäisemmät ovat perheen muut tulot, sitä enemmän painottuu tulonsiirtojen merkitys perheen taloudelle. Siten sosiaaliturvaetuuksiin tehtävien muutosten vaikutus kohdistuu voimakkaimmin haavoittuvimmassa asemassa oleviin pienituloisiin perheisiin.

Kun otetaan huomioon lasten ja lapsiperheiden oikeuksiin ja etuuksiin viime vuosina kohdennetut lukuisat heikennykset, on ehdotettua yksinhuoltajakorotuksen tason nostoa pidettävä täysin riittämättömänä toimenpiteenä. Kuluva hallituskausi aikana monet leikkaukset ovat kohdistuneet jo valmiiksi vaikeassa asemassa oleviin lapsiperheisiin, kuten yksinhuoltajaperheisiin. Lapsilisän leikkaamisen, ja lapsilisien indeksidonnaisuuden poistamisen lisäksi muun muassa kotihoidon tuen ja subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajoittaminen ovat vaikeuttaneet monen perheen arkea. Uudistuksia etuuksiin on tehty yksitellen. Niiden todellinen vaikutus tulee kuitenkin esiin vasta kokonaisuutta tarkasteltaessa.

Koska lasten oikeuksien edistäminen kaipaakin kipeästi nykyistä pitkäjänteisempää linjaa ja eri toimijoita yhteen liittävää visiota, **Keskusliitto ehdottaa, että Suomen valtio luo yhdessä muiden julkisten toimijoiden ja kansalaisyhteiskunnan kanssa kansallisen YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen pohjautuvan lapsistrategian.** Lastensuojelun Keskusliitto on yhdessä lapsen oikeuksien viestinnän yhteistyöverkoston jäsenten kanssa julkaissut asiasta kannanoton 16.11.2017¹.

¹ Kannanotto on luettavissa LSKL:n verkkosivuilla: <https://www.lskl.fi/kannanotot-ja-lausunnot/kannanotto-lapsistrategia-ohjamaan-lapsipolitiikkaa/>